

A TANULMÁNYOK RÖVID MAGYAR ÉS ANGOL NYELVŰ ÖSSZEFOGLALÓJA – SUMMARIES

ARNOLD PETRA: BURGENLAND

Burgenlandban készült két fókuszcsoporton résztvevő fiatalok szerint a magyar identitás legmeghatározóbb tényezője a magyarság érzet, a magyar kultúra, nyelv szeretete és ismerete és kevésbé jelent markáns elemet az, hogy valaki Magyarországon él. A beszélgetések során azt tapasztaltuk, hogy a résztvevők többsége osztráknak tartja magát, a magyar nyelv jellemzően idegen nyelvként, és nem anyanyelvként van jelen. Mindazonáltal fontosnak tartják, hogy a magyar identitás ne haljon ki a térségben, ami úgy gondolják, elsődlegesen a család és az iskola feladata. Ebben a térségben tehát spontán nemzeti identitásról egyáltalán nem beszélhetünk, de a beszélgetéseken résztvevők szerint csekély törekvések vannak arra vonatkozóan, hogy a tudatos nemzeti identitás megmaradjon. Erős jelek mutatnak arra, hogy Burgenland térségben a magyar identitás válságban van.

According to the youth participated the two focus groups in Burgenland the most significantly feature of the Hungarian identity is the Hungarian feeling, the Hungarian culture, the love and knowledge of the Hungarian and living in Hungary is less dominant. The results show that the most of the participants keep themselves Austrian, and speak Hungarian rather as a foreign language than a native language. In their opinion it is important to avoid dying out the Hungarian identity in the area which is the task of the family and the school. In this area we can speak about spontaneous identity not at all, but there seem to be some narrow intentions to keep the aware identity. There are strong remarks that the Hungarian identity is in crisis in Burgenland.

MORVAI TÜNDE: FELVIDÉK

A MOZAIK2011 kutatás keretében Szlovákiában három helyszínen – Rimaszombat, Somorja és Várhosszúrét – összesen hat fókuszcsoportos interjú készült, melyeket a tanulmányban az atlas.ti tartalomelemző program segítségével dolgoztam fel. A tanulmányban helyszínenként elemzem a két különböző korcsoportban készült fókuszcsoportos interjút, majd összegzem a „magyarnak lenni”, a nyelvhasználat, az állampolgárság, és a jövőkép témaköreiben elhangzott különbségeket és hasonlóságokat. Csoportonként azokra a témákra fókuszálok, melyek a csoport résztvevői részéről a leginkább vitatott témák voltak.

As part of the MOZAIK2011 research six focus group interviews were initiated in three different locations of Slovakia: in Rimaszombat, Somorja and Várhosszúrét. Data was

processed with the atlas.ti qualitative data analysing software. The focus group interviews made in two different age groups are analysed by location, and then differences and similarities are summarised related to the „being Hungarian”, use of language, citizenship and vision of future topics. Those topics are in the focus of the analysis that were the most debated by the participants of each group.

FERENC VIKTÓRIA – SÉRA MAGDOLNA: KÁRPÁTALJA

A MOZAIK2011 kutatás során Kárpátalján a magyarság szempontjából két szórványtelepülésen (Munkács és Ungvár) és két tömb városban (Técső és Beregszász) készültek fókuszcsoportos beszélgetések, melyek során a leginkább érintett témakörök a magyar identitás, az állampolgárság, a nyelvtudás, valamint a munka és a migráció voltak. A magyar identitás szempontjából nagyon fontos szerepe van a családi szocializációnak, és a magyar nyelvű oktatásnak, a nemzeti ünnepeket méltatásának, a cserkészlet aktivitásának, valamint a magyar nyelvtudásnak. A fiatalok szenvednek a gazdasági problémáktól, a kilátástalan munkakereséstől, illetve az alacsony bérektől. Ennek hatására mindegyik beszélgetésben felmerül a migráció lehetősége. Az államnyelv ismerete a migráció irányát is befolyásolhatja. A fiatalok érzelmileg kötődnek ukrán állampolgárságukhoz, hiszen ennek része a szülőföld, Kárpátalja dimenziója. Emellett az egyszerűsített honosítási eljárás felé is pozitívan viszonyulnak, de a kettős állampolgársággal kapcsolatos kockázatok miatt, úgy vélik, csak annak érdemes magyar állampolgárságot igényelni, aki egyúttal kiköltözését is tervezi.

As part of MOZAIK2011 research focus group interviews were made in two settlements of Transcarpathia where Hungarians live sporadically (Munkács/Mukacheve and Ungvár/ Uzhgorod) and in two towns where Hungarians live in enclaves (Técső/Tiachiv and Beregszász/Berehovo). Hungarian identity, citizenship, language competences and the issue of work and migration were the main topics discussed. The most important factors of Hungarian identity are socialization in the family and in Hungarian language schools, celebrating Hungarian holidays, activity of scouts associations, and the knowledge of Hungarian language. Youngsters are struggling with economic problems, hopeless job searching, and low salaries. As a result, the possibility of migration occurs in all interviews. Language competences could have possible influence on the direction of migration. Young Hungarians in Transcarpathia emotionally attached to their Ukrainian citizenship, because their homeland, Transcarpathia is a part of that dimension. At the same time they have positive attitude towards the simplified naturalization process, however, due to the risks connected to dual citizenship they conceive that applying for Hungarian citizenship is worthy only when the applicant plans migration as well.

SZÉKELY TÜNDE: ERDÉLY

A MOZAIK2011 Ifjúságkutatás során Erdélyben hét interjúra, illetve fókuszcsoportos beszélgetésre került sor, továbbá egyre Csángóföldön. A hanganyagok begépett szövegeit Nyugatról Keletre haladva (Nagyvárad, Máramarosziget, Kolozsvár, Marosvásárhely,

Székelyföld: Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Barót) dolgoztam fel, így ebben a logikai sorrendben kerülnek ismertetésre a fókuszcsoportos beszélgetések során elhangzottak.

A résztvevők feladata az volt, hogy határozzanak meg néhány fogalmat, és ismertessék arról gondolataikat. A tanulmányban a következő fogalmak elemzése található meg: haza, magyar, székely, mi a magyar és a székely között a különbség és a hasonlóság, állampolgárság, illetve kettős állampolgárság.

Az elemzésre a fogalmakat ad-hoc módon választottam ki, és abban a sorrendben hasonlítom össze, ahogyan elhangzottak a rájuk vonatkozó kérdések az interjúk során.

The research MOZAIK2011 is a research realized amongst the youngsters. In Transylvania had been organized seven interviews/focus group discussions in seven different locations: (Nagyvárad, Máramarossziget, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyföld: Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Barót) plus one more in Csángóföld. I was working with the texts, starting from the geographic West (Partium) and heading to the East (Székelyföld).

During the discussions, the participants' task was to define some terms, and to present their thoughts about these topics.

In this study it can be found the presentation and the analysis of the following terms: home, Transylvania, being a Hungarian, being a Székely, what is the difference and the similarity between the Hungarians and Székelys, citizenship, and last, but not the least, the dual citizenship.

The analysis of these concepts was made in an ad hoc way, the selection of them and the comparison is presented in the same order as the topics were presented during the interviews.

SZABÓ ÁKOS: VAJDASÁG

A tanulmány öt fókuszcsoport elemzését tartalmazza. A fókuszcsoportok helyszínének kiválasztásánál az volt a legfontosabb szempont, hogy a területileg szétszórta, egymástól nagyon különböző viszonyok között élő vajdasági magyarság minden jelentősebb csoportjának a véleményét megismerjük. Így tömb-magyar és szórvány településeken, valamint magyar nyelvszigeteken egyaránt készítettünk felvételeket. A fókuszcsoportok főbb témakörei a vajdasági magyar fiatalok identitása, az oktatás, a munkaerőpiac, a párválasztás és a migráció voltak. Célunk azoknak a folyamatoknak a megragadása, melyek jelenleg a felsorolt területeken zajlanak.

The study consists of the analysis of five focus groups. While selecting location for focus groups, our main purpose was to choose very different groups, living distantly from each other and in under variety of circumstances. This way we had a chance to get to know the opinions of all bigger groups of Hungarians in Vojvodina. We prepared recordings in major Hungarian areas, language islands (separate areas with Hungarian majority) and areas with Hungarian minority. Main topics of the focus groups were: identity of young Hungarians in Vojvodina, education, labour market, mate choice and migration. The objective of the study was to understand current changes that are taking place in these areas.

MÁDER MIKLÓS: DÉL-BARANYA

A magyarságukat aktívan megélő horvátországi magyarok nagy többsége néhány falura korlátozódik. Ezek homogén magyar települések. Az ottani szülők és a gyermekek kapcsolatában egy abszurd stratégiát rögzítettünk. Azok a családok, akiknél a család egysége fontosabb a magyar identitásuk megőrzésénél törekednek arra, hogy a fiatalok integrálódjanak a horvát többségbe, emiatt a környéken való egzisztenciális érvényesülésük jóval biztosabb lesz. Azok a családok pedig, ahol a magyar nemzeti identitás megőrzése a feladat, ott a magyar nyelvű, esetleg magyarországi oktatást preferálják, így ezek a fiatalok a szülőhelytől földrajzilag egyre távolabb sodródnak. A jelenlegi horvátországi magyarságot szigetszerűség jellemzi. Azok a fiatalok, pedig akik lesodródnak ezekről a szigetekről eltűnnek a horvátországi magyar kisebbség soraiból.

Hungarians who live in Croatia are concentrated in just a few villages. These are homogenous Hungarian speaking settlements. We could identify an absurd strategy in the relationship of the parents and their kids. Those families who prefer the unity of the family to Hungarian national identity, are striving to help their descendants in the process of integration into the Croatian majority. Thus the employment of these young people is more secure in the neighboring area. But those families, who prefer their Hungarian national identity to the family, are sending their children even to Hungary to learn in their native language. So, these young people would probably slide away from their homeland.

The Hungarian minorities in Croatia could be characterized as isolated communities. The descendants who are drifted away from these isolated communities are moving away from being active members of the Hungarian minorities in Croatia.

DÁNIEL BOTOND: ERDÉLYI MAGYAR FIATALOK MUNKAERŐPIACI HELYZETE

A tanulmány a sajátos kisebbségi léthelyzetben élő erdélyi magyar fiatalok jövőterveit, munkaerőpiaci integrációját, gazdasági etnocentrizmusát vizsgálja fókuszcsoportos beszélgetéseken alapuló kutatás eredményei alapján. Számba veszi a fiatalok továbbtanulási és munkavállalási terveit, migrációs szándékait, vizsgálja az etnikai szempontok meglétét a munkahelyválasztásban, valamint a fogyasztásban, illetve azokat az erőforrásokat, amelyek segítenek a munkahelytalálásban, különös tekintettel a többségi nyelvvel, valamint idegen nyelvekkel kapcsolatos kompetenciákra. A vizsgálat eredményei segítségével az elmúlt évek elsősorban kvantitatív kutatásai által rajzolt képet egészítjük ki, árnyaljuk minőségi jellegű információkkal, ezáltal igyekszünk pontosabbá tenni az erdélyi magyar fiatalok munkaerőpiaci helyzetével és migrációs szándékaival kapcsolatos tudásunkat, továbbá hozzájárulunk az etnikai fogyasztással, illetve helyi termékekkel kapcsolatos erdélyi vizsgálatokhoz.

Our study is focusing on future plans, labour market integration, economic ethnocentrism of Hungarian youngsters from Transylvania, living in a special minority status, based on results of focus group interviews. It reviews the future educational and employment plans of youngsters, their migration intentions, examines the existence of ethnic criterias in choosing

a job or products and services, and also those resources which help youngsters finding employment, especially language skills of the majority and other foreign languages. The results of the research help complete the picture drawn by mainly quantitative researches of recent years with qualitative information; thereby we try to refine our knowledge on labour market situation and migration intentions of Hungarian youngsters from Transylvania. Furthermore we contribute to studies about local products and consumer ethnocentrism in Transylvania.

BODÓ BARNA: IDENTITÁSVÁLTOZATOK

A tanulmány a határon túli fiatalok politikai-társadalmi attitűdjeivel kapcsolatos kutatási anyagból az identitásra vonatkozó kérdéseket vizsgálja. A kutatás során több kérdésre keressük a választ (Léteznek-e a kisebbségek – regionális – identitásépítésének sajátos jegyei? Különbözik-e az egyes nagyrégiók magyarságának nemzeti identitása? Milyen különbségek tapasztalhatók a tömb-, a front- illetve a szórvány helyzetben élők identitásépítése között? Kihatnak-e Magyarország és a vonatkozó állam közötti kapcsolatok az utóbbi államban élő magyarok identitásépítésére, és ha igen, miként?), ezek összefoglalva megjeleníthetők a „Mennyire veszélyeztetett a kisebbségi identitás?” kérdésben.

Az utóbbi kérdésre az összefoglaló válasz: Az identitásképző elemek és tényezők közül több kisebbségi léthelyzetben potenciális konfliktus eleme, vagyis a kisebbségi identitás egyetlen esetben nem veszélyeztetett: ha a vonatkozó kisebbségi közösség autonómiával rendelkezik. A vizsgált régiókban erre csak Vajdaságban van részleges példa – s a megkérdezettek rámutattak nem kielégítő voltára. A kisebbségi lét reflektált lét, az egyén tudatában van helyzetének, s annak is, hogy ez bizonyos opciókat is lehetővé tesz. Ezekről az opciókról kevés közvita folyik, a megfogalmazások milyensége jelzi, mennyi a teendő ezen a téren. A nemzetre vonatkozó tudás eloszlása nagyon egyenetlen, még mindig nagyon sok az előítélet.

This chapter analyses the question of identity from the research on political and social attitudes of Hungarian youth from Carpathian basin. We aim to find answers to several questions, such as: Is there a specific regional-minority identification? Is there difference between the identification of Hungarian youth from different regions? How is the identification of youth living in majority, in interethnic area and in Diaspora constructed? Is the identity-construction of Hungarians living outside the border of Hungary influenced by the changing relationship of Hungary with the countries where they live in? Or is minority identity endangered? Regarding the last question the answer in short: when living in minority, in most cases the identity as a result of the immanent conflict is endangered, except for one situation: when the minority community has some kind of autonomy. However, from the analyzed case studies this can be found only partially in Vojvodina, although those living here show its deficiencies. The minority status has its own consciousness, the person is aware of its existence, and the options that this situation allows. There are only limited public debates on this topic; it clearly shows that a rigorous research on this issue is needed. The knowledge on nation is uneven and the discourses are filled with prejudice.

DÉRI ANDRÁS: POLITIKAI DIMENZIÓK

A tanulmány a MOZAIK2011 fókuszcsoporthoz tartozó kutatás valamennyi eredményének tematikus elemzésével azokra a kérdésekre keresi a választ, hogy milyen kontextusokban és hogyan szerveződik a határon túli magyarok politikához fűződő viszonya, illetve ezzel kapcsolatosan miként viszonyulnak a magyar állampolgárság könnyített megszerzésének lehetőségéhez. Az elemzés mindazonáltal túlmegy a szűken vett politika (aktuálpolitika) értelmezési körén, részben azért, mert a fiatalok kevésbé érdeklődtek a téma iránt, részben pedig mert maga a fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat is (egyebek mellett) inkább a közügyekkel kapcsolatos attitűdöket kívánta felderíteni. Elemzési szempontként jelenik meg a 2004-es, kettős állampolgársággal kapcsolatos népszavazás attitűdformáló hatása, a jelenlegi pártpolitikával kapcsolatos vélekedések, a helyi magyar politika percepciója, valamint a kettős állampolgárság és az ahhoz kapcsolódó választójog megítélése.

The study aims to provide an overview of how ethnic Hungarian youth outside Hungary relate to the political sphere in Hungary, including current developments of dual citizenship provisions for ethnic Hungarians. The study is based on the results of the focus group research MOZAIK2011. The main research questions go beyond the issues of Hungarian politics, partly because our respondents proved uninterested in the subject, and partly because the main foci of the research included policy rather than politics. Areas of analysis include the effects of the 2004 referendum on dual citizenship on attitude formation, opinions on current Hungarian party politics, perception of local minority Hungarian politics and views on dual citizenship and the right it would give ethnic Hungarians outside Hungary to vote.

GALÁCZ ANNA, SÁGVÁRI BENEC: DIGITÁLIS BENSZÜLÖTTEK

Tanulmányunkban a szisztematikus, a témánkat átfogóan vizsgáló adatforrások hiányában arra teszünk kísérletet, hogy a határon túl élő fiatalok, illetve a környező országok digitális kultúrával kapcsolatos néhány fontos jellegzetességét mutassuk be. Bár a nyilvánvaló különbségek továbbra is megmaradtak az egyes országok (elsősorban a gazdasági fejlettségből fakadó) lehetőségei, illetve a fiatalok különböző demográfiai csoportjai között, az elmúlt évtized a digitális kultúrához való hozzáférés terén inkább az esélyek kiegyenlítéséről szólt. Az internet, az online közösségi hálózatok korábban ismeretlen lehetőséget adtak a környező országok magyar nemzetiségű fiataljai kezébe ahhoz, hogy erősítsék kulturális és kommunikációs kapcsolataikat Magyarországgal, illetve hozzájussanak azokhoz az információkhoz, tartalmakhoz, amelyek segíthetik őket identitásuk megőrzésében.

A nyelvhasználat példáján keresztül láthatjuk, hogy e korosztálynak a hozzáállása ehhez a kérdéshez meglehetősen pragmatikus, ami egyben megfigyelhető volt például a digitális eszközökhöz kapcsolódó nyelvválasztásokban is. Ez utóbbiak esetében a nyelv funkciója korántsem a hovatartozás kifejezéséről szól, hanem jóval inkább a hatékony megértésről vagy akár a nyelvtanulásról. A kutatás tapasztalatai alapján az irodalom maradt az egyik olyan fő terület, ahol az anyanyelv továbbra is kitüntetett szerepet játszik.

Having no systematic and comprehensive data in this topic, our chapter aims to show some important characteristics of the digital culture of Hungarian young people living in the

neighbouring countries. While it is evident that the differences still exist among different countries (primarily based on their economic development), and various demographic groups of young people, however the last decade was rather about the equalization of chances in terms of access to digital culture. The internet, the online social networks provide previously unknown potential for Hungarian young people living in neighbouring countries to strengthen their cultural and communication links to Hungary, and to get access to those information and content that could help them to preserve their identities. Through the example of language use we could see that the attitudes of young people in this regard are rather pragmatic. This is also reflected in their choice of languages for their digital devices. The function of the language is less connected to the expression of identity, but more to the effective understanding or learning. According to the results of the research it seems that literature remained one of the main areas where mother tongue still plays a distinguished role.